

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА
МАРКЕТИНГУ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ
(М. КИЇВ)
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*Трансформаційні зміни
національної економіки в умовах
євроінтеграції*

27 – 28 травня 2021 року

Дубляни 2021

Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції: збірник тез V Міжнародної науково-практичної конференції . – Дубляни, 2021. – 170 с.

У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Укладачі: Ковалів В.М., Содома Р.І., Брух О.О.

© Кафедра міжнародних економічних
відносин та маркетингу
Львівський національний аграрний університет

5. Growth from Knowledge. URL: <https://www.gfk.com/uk-ua/countries/ua/ukraine/>

Чередніченко О.О.
к.е.н., доцент кафедри економіки
НУБіП України

ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОГО ЖИТА ЯК СКЛАДОВА ОРГАНІЧНОГО РОСЛИННИЦТВА

Розвинуті аграрні країни світу, які досягли граничного рівня хімізації сільського господарства, здійснюють активну науково-технічну та інвестиційну політику з розвитку екологічного землеробства з використанням альтернативних технологій, зокрема, органічних та біологічних. У результаті отримуються так звані органічні продукти, які відрізняються від звичайних не лише наявністю сертифіката, але й екологічною безпекою, високою якістю та свіжістю, вищими смаковими властивостями. Крім того, в довгостроковій перспективі: зберігається та підвищується родючість ґрунтів; підтримуються та розширюються біологічні цикли в системі ведення господарства та переробки, в т.ч. мікроорганізмів, рослин, тварини; зводиться до мінімуму забруднення навколишнього середовища; здійснюється охорона водних ресурсів тощо [1].

Проблеми та перспективи розвитку органічного виробництва в аграрному секторі досліджують науковці та фахівці, зокрема В. Андрійчук, В. Артищ, В. Грановська, Т. Дудар, Т. Зінчук, В. Камінський, М. Мартинюк, В. Месель-Веселяк, Я. Остафійчук, І. Примак, П. Саблук, О. Ходаківська, О. Скидан, О. Шкуратов, О. Шумейко. В працях висвітлюються роль та місце органічного землеробства в реалізації основних положень сталого розвитку як умови євроінтеграції та продовольчої безпеки України. Однак, дана сфера виробництва попри наявний вагомий потенціал не набула потужного розвитку в Україні, що зумовлює необхідність продовження наукових досліджень.

Метою та завданням дослідження є аналіз сучасних тенденцій світового та вітчизняного ринку органічної сільськогосподарської продукції, проведення порівняльного аналізу виробництва традиційної та органічної продукції у сільськогосподарському підприємстві та оцінка ефективності її виробництва.

Для досягнення цієї мети використаний ряд наукових методів, зокрема, аналіз, економічно-статистичний, економіко-математичний, порівняння та експертних оцінок.

Однією з останніх соціально-вибухових світових тенденцій світового ринку сільськогосподарської продукції стає імплантація органічного

виробництва. В умовах динамічного розвитку країн (особливо, де найбільше харчових відходів) серед соціальних мас з'явився помітний тренд здорового харчування під гаслом «ти те, що ти їси».

Органічне рослинництво сьогодні все більше цікавить господарства, які раніше традиційно використовували мінеральні добрива та пестициди і займалися виключно «неорганікою». Ринок органічних продуктів є перспективним сегментом агропромислового ринку розвинених країн світу, а виробництво екологічно чистої продукції характеризується системними підходами до вирішення екологічних, економічних і соціальних проблем [2].

Сучасні продажі органічних продуктів в світі становлять більше 55 млрд дол. на рік. Аналітики прогнозували, що у 2020 р. обсяги цього ринку могли б сягнути 200-250 млрд дол. США, проте через загальновідому пандемію багато галузей економіки переважної більшості країн зазнали стагнації. Органічним виробництвом займаються близько 1,8 млн виробників різних країн на більш, ніж 70 млн га сільськогосподарських угідь. Їх кількість постійно зростає. Наприклад, в країнах ЄС кількість «органічних» господарств за останні 15 років зросла більше, ніж у 20 разів.

Органічне агровиробництво має великий потенціал та є одним із інструментів покращення економічного, соціального та екологічного стану.

В Україні сільськогосподарські виробники розпочали свідомо займатись органічним виробництвом наприкінці 1990-х років. Розвиваючи активно внутрішній ринок, наша держава з року в рік все більше заявляє про себе та на міжнародному ринку органічної продукції: збільшуючи площі органічних сільськогосподарських угідь до рівня світових лідерів, збільшуючи асортимент пропонованої продукції та широкую географію поставок.

За даними моніторингу Мінекономіки, у 2019 р. загальна площа «органічних» сільськогосподарських земель та земель перехідного періоду склала близько 1,1% від загальної площі земель сільськогосподарського призначення України, або 468 тис. га. Офіційно зареєстровані 617 операторів органічного ринку, з яких 470 – сільськогосподарські виробники [3].

Основними видами органічної продукції, яка виробляється в Україні є зернові культури, крупи, м'ясо та м'ясні продукти, молоко та молочні продукти, фрукти та овочі.

Більшість органічних господарств розташовані в Одеській, Херсонській, Київській, Вінницькій, Закарпатській, Полтавській, Львівській, Житомирській областях. Українські сертифіковані органічні господарства, як правило, різного розміру – від кількох гектарів, як в більшості європейських країнах, до декількох тисяч гектарів сільськогосподарських угідь великих компаній. З огляду на процес поступового зростання числа дрібних органічних господарств, їхня спеціалізація акцентується, насамперед, на вирощуванні плодовоовочевої та ягідної продукції.

Впровадження продукції високої якості майже завжди пов'язано зі збільшенням її собівартості протягом життєвого циклу і, відповідно, кінцевої ціни. Собівартість органічної продукції, як правило, є більшою за собівартість традиційної продукції, хоча можливі й винятки – залежно від виду продукції, сезону та регіону.

Аналізованою культурою є озиме жито, на прикладі якого розглянута ефективність органічного виробництва в порівнянні з традиційним (табл.1).

Таблиця 1 – Економічна ефективність виробництва озимого жита

Показники	Неорганічне виробництво	Органічне виробництво
Площа, га	177,62	278,00
Урожайність, ц/га	45,00	27,00
Валовий збір, ц	7992,90	7506,00
Повна собівартість 1 т зерна, грн	3011,92	2741,28
Повні витрати на 1 га, грн	13553,82	7401,48
Ціна реалізації 1 т, грн без ПДВ	3214,17	3921,28
Прибуток на 1 т, грн	202,25	1180,00
Прибуток 1 га, грн	910,13	3186,00
Рівень рентабельності, %	6,72	43,05

Недоліком органічної технології є нижча врожайність культур. Як видно з таблиці, для жита озимого більше, ніж у 1,5 рази. Це, звичайно, впливає на валовий збір.

Жито озиме з використанням різного роду мінеральних добрив та отрутохімікатів є культурою з високою виробничою собівартістю у порівнянні з її низькою реалізаційною ціною. Саме це пояснює невисоку рентабельність культури, вирощеної за традиційною технологією, на рівні 6,72%.

На відміну, органічне жито озиме з використанням фітобіопрепаратів має чимало переваг, а саме: нижча повна собівартість 1 т зерна на 300-400 гривень, вища ціна реалізації на 400-700 гривень за тону, більший прибуток, в 6-7 разів вища рентабельність культури.

Надзвичайно актуальним для виробників, які працюють на органічному ринку, і для тих, хто тільки планує є обґрунтування ціни пропозиції на дану продукцію. Вони повинні знати, за якого рівня ціни вироблена органічна продукція забезпечить їм очікуваний результат [4]. Наприклад, німецькі переробники доплачують за органічне жито 30% його ринкової ціни, а за сою – всі 50%.

Попит на органічну продукцію на споживчому ринку постійно зростає, не зважаючи на низький рівень обізнаності про органічні продукти серед

споживачів та низьку купівельну спроможність. І, попри те, що органічне виробництво потребує додаткових фінансових та організаційних затрат, зростає число господарств, готових ним займатись. Навіть з урожайністю на рівні середньої в інтенсивному землеробстві, органічне виробництво є вигідним. А наведений приклад яскраво свідчить про великі можливості розвитку цього напрямку.

Розширювати площі під органічне виробництво заохочує і Кабінет Міністрів України, запроваджуючи новий напрямок держпідтримки аграріїв, що займаються виробництвом органічної продукції [5].

Доцільність використання органічних технологій у землеробстві обумовлюється необхідністю розвитку сільських територій та підвищення рівня життя сільського населення; відтворення родючості ґрунтів та збереження навколишнього середовища; підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва; зміцнення експортного потенціалу країни; забезпечення споживчого ринку здоровою якісною продукцією; поліпшення іміджу як виробника та експортера високоякісної органічної продукції; забезпечення продовольчої безпеки України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Артиш В.І. Розвиток світового ринку органічної продукції. *Економіка АПК*. 2010. Вип. 3. С. 113–116.
2. Чередніченко О.О. Вирощування органічного ріпаку як складова органічного землеробства. *Органічне виробництво і продовольча безпека*. 2020. С. 134-138. URL: file:///C:/Users/user/Desktop/VIII_%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D1%96_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%87%D0%B0_%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0_2020%20(1).pdf
3. Органічне виробництво в Україні. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini>.
4. Cherednichenko, Olena, Bal-Prylypko, Larysa. Modern condition and development of the specialized enterprises – rape producers. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2019. Vol. 315. Pp. 022018.
5. Органік в Україні. Федерація органічного руху України. URL: <http://organic.com.ua/>